

2.23.3

(במוטל על קברו) → 151a (משנה ג)

1. אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וכבדתו מעשות דרכך **ממצוא חפצך ודבר דבר**: ישעיהו נח, יג
 2. כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו: דברים כג, טו
 3. ותעגבה על פלגשיהם אשר בשר תמורים בשרם וזרמת סוסים וזרמתם: יחזקאל כג, כ
 4. ויקח שם ויפת את השמלה וישומו על שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו: בראשית ט, כג

I. הכנה: issues related to משנה ג

a. Hiring laborers: prohibited, even through another person

- i. Challenge: this should be obvious – even if other person is נכרי (שבות is אמירה לנכרי)
 ii. Answer: implication – may hint to a fellow – even ישראל – to work for him after שבת (הנראה שתעמוד אצלי בערב)

1. Per: ר' יוחנן – ריב"ק

2. Reason: v. 1 only prohibits explicit speech, not הרהור (nor hints)

a. Challenge: ר' יוחנן forbids thinking about תורה דברי in bathhouse, per v. 2

b. Answer: the bar is set higher for ד"ת, per קדוש (ibid)

i. Challenge: then what is teaching? ולא יראה בך ערות דבר

ii. Answer: ד"ת of a non-Jew is also an obstacle to ערוה

1. Justification: per v. 3, סד"א that ערוות גוי is not ערוה – קמ"ל, per v. 4, that ערוות גוי is ערוה

c. Challenge: business may be discussed on שבת (e.g. שידוך, צדקה, hiring a teacher for a child)

i. Defense: v. 1 stipulates חפצך – but not שמים

ii. Tangent: Meaningless (impractical) חשבונות are permitted, such as past expenditures

1. Unless: used to figure future expenditures

2. Or: if he still hasn't paid the amount due – then it is still practical

b. להחשיך על התחום: may not go to edge of תחום שבת to hire laborers or to get fruit immediately afterwards

c. However: permitted to go to edge of תחום שבת in order to do something on מוצ"ש that is מותר בשבת

- i. Backdoor discussion: שמואל – permitted to say to someone that you are walking to town X (outside of תחום) on שבת – since, if there was a guard house between them, it would be permitted

1. Challenge: our משנה prohibits going to תחום to get workers or fruit

a. Understood: workers may not be hired in any case on שבת

b. However: fruit may be brought – if, theroretically, there were מחיצות

i. Answer: may be referring to מחובר fruit (מחוסר קצירה)

ii. Challenge: ר' אושעיא taught that you may not be מחשיך to bring straw or cut straw

1. Straw: is understood – it may be מחובר

2. Cut straw: must be מוקצה (sour)

2. Challenge: משנה ד (below) teaches that we may be מחשיך for needs of כלה or מת

a. Implication: same needs may not be "anticipated" for another

i. כלה: is understood – we cut flowers (myrtles) for her – may not be done for another

ii. מת: cannot be to bring the casket or shrouds; if there were מחיצות, it would be מותר anyhow

1. Must be: to cut/sew his תכריכים

- ii. מחשיכין: challenge – how can he go do his work, he must first make הבדלה

1. Answer1: he says הבדלה in תפילה

a. Block: שמואל ruled that even if he said הבדלה in תפילה, he must say it on כוס (no כוס in field)

2. Answer2: The תחום is at a wine-press

3. Alternate: in א"י they would say "המבדיל בין קודש לחול" and go to their tasks

a. Support: ר' אשי reports that in ר"כ's house they would use that formula & begin chopping wood

- iii. שאול: if it is permitted to say on שבת, it is permitted to go to תחום

1. Question: To what is שאול responding?

a. Cannot be: רישא; if so, he should mention איסור, not היתר

b. Cannot be: סיפא; if so, his formulation should be inverted (באמירתו) רשאי אני בחשיכתו רשאי אני באמירתו

c. Indeed: it is סיפא – he's responding to שמואל's permission for people to swap guard-tasks on שבת

i. Therefore: formulation of ת"ק should have been עליו אני להחשיך עליו רשאי אני להחשיך עליו

2. Question: What does "כלל" add?

a. Answer: Retrieving a בהמה or instructing an agent how much to spend on מצוה

i. ד' יוסי בר יהודה: he may not specify amount to be spent

- II. שבת on כלה or מת permission to act on behalf of a משנה ד
- a. *מחשיכין*: we may go to תחום just before end of שבת to procure for a כלה or for a מת (to bring ותכריכים ארון)
 - b. *מלאכת גוי*: if a non-Jew brought חלילים on שבת specifically for that מת, ישראל may never use them (קנס)
 - i. *Unless*: they were brought from a nearby location (within שבת תחום)
 1. *דב*: must be known to have been a close place
 2. *שמואל*: as long as we don't know it to be far – מותר
 - a. *Support*: from end of our משנה – unless we know that he made it for ישראל, it may be used
 - b. *ברייתא*: supports רב – if bathhouse is in city of 50% ישראל, may not be used
 - c. *מלאכת גוי*: if a non-Jew dug built a casket or dug a grave on שבת, a ישראל may be buried there
 - i. *Challenge*: why not wait שיעשו בכדי?
 1. *Answer*: both ארון and קבר are in places where they were clearly not intended for ישראל